

Jacqueline Pradère
FUNDACIÓ

Pobresa i exclusió social a Andorra

Meritxell Moya

Objectius

- Conèixer els problemes relacionats amb l'exclusió social a Andorra
- **Estratègies** per afrontar necessitats.
- Identificar moments de canvi o punts d'inflexió → **acumulació de desavantatges socials.**

Metodologia

Quantitativa:

Contextualització: Ús de dades d'estudis quantitius realitzats a Andorra (Càritas, Departament d'Estadística...)

Qualitativa: Dos tècniques en la recopilació d'informació:

Entrevistes semi estructurades (9)

Mètode biogràfic: Relats de vida (28)

15 dones (18-65 anys)

13 homes (28-70 anys)

Determinada per la combinació de diverses variables

Metodologia

- Establiment d'una gradació en funció de les sis dimensions socials (indicadors per cada àmbit)
- Gradació a nivell global → àmbits on es generen més problemàtiques

Zona d'integració,
seguretat o
estabilitat

Zona de vulnerabilitat,
precarietat o inestabilitat.
Es caracteritza per la seva
fragilitat.

Zona de marginació o exclusió.
Caracteritzada per una absència
de treball, manca de protecció
social i l'aïllament social.

Proposta espacial de Robert Catel (1997) La metamorfosis de la cuestión social

Marc teòric/conceptual

- Pobresa:

Manca de recursos per satisfer necessitats bàsiques. Connotacions econòmiques.

Formes de mesurar la pobresa:

Pobresa objectiva:

- Pobresa absoluta (estàndards mínims de vida)

El Banc Mundial fixa la línia de pobresa en un dòlar al dia

- Pobresa relativa (desigualtats)

Llímit de pobresa en el 60% de la mitjana dels ingressos per unitat de consum (UE)

Pobresa subjectiva: visió subjectiva envers la pròpia situació

Marc teòric/conceptual

- Exclusió social

És un procés **multidimensional** on s'associen i acumulen factors de desavantatge i **dinàmic** → existeixen diferents graus i factors

Relacional

La família com a unitat primària de socialització.

Laboral

El treball permet procurar-se unes condicions de vida dignes.

Econòmic

Accés a béns i serveis necessaris per a un bon desenvolupament personal

Salut

Relacionada amb el benestar dels individus i l'accés a recursos sanitaris.

Llar

Accés o mantenir el cost que representa la pròpia llar

Educació

Context on el coneixement esdevé important en la integració social.

Àmbit relacional

Integració

Intercanvis de consells, empatia... (ajuda en la recerca de feina)
Ajuda econòmica: reticència

Vulnerabilitat

En un nivell quantitatiu: la xarxa es redueix a una persona
En un nivell qualitatiu: Ajudes fonamentalment econòmiques
Ajudes puntuals

Exclusió

Conflictivitat
Addicció
Llunyania geogràfica (ocultament als familiars)

Àmbit relacional

La major part de persones amb una xarxa familiar fràgil o inexistent tampoc compten amb suport de relacions d'amistat fortes.

Falta d'accés a espais de socialització

Mercat laboral:
Atur
Precarietat laboral

Homes vivint en pensions

Una situació problemàtica no va acompanyada de les respostes esperades

Les situacions entre ells són molt similars (no disposen de recursos econòmics)

Famílies monoparentals

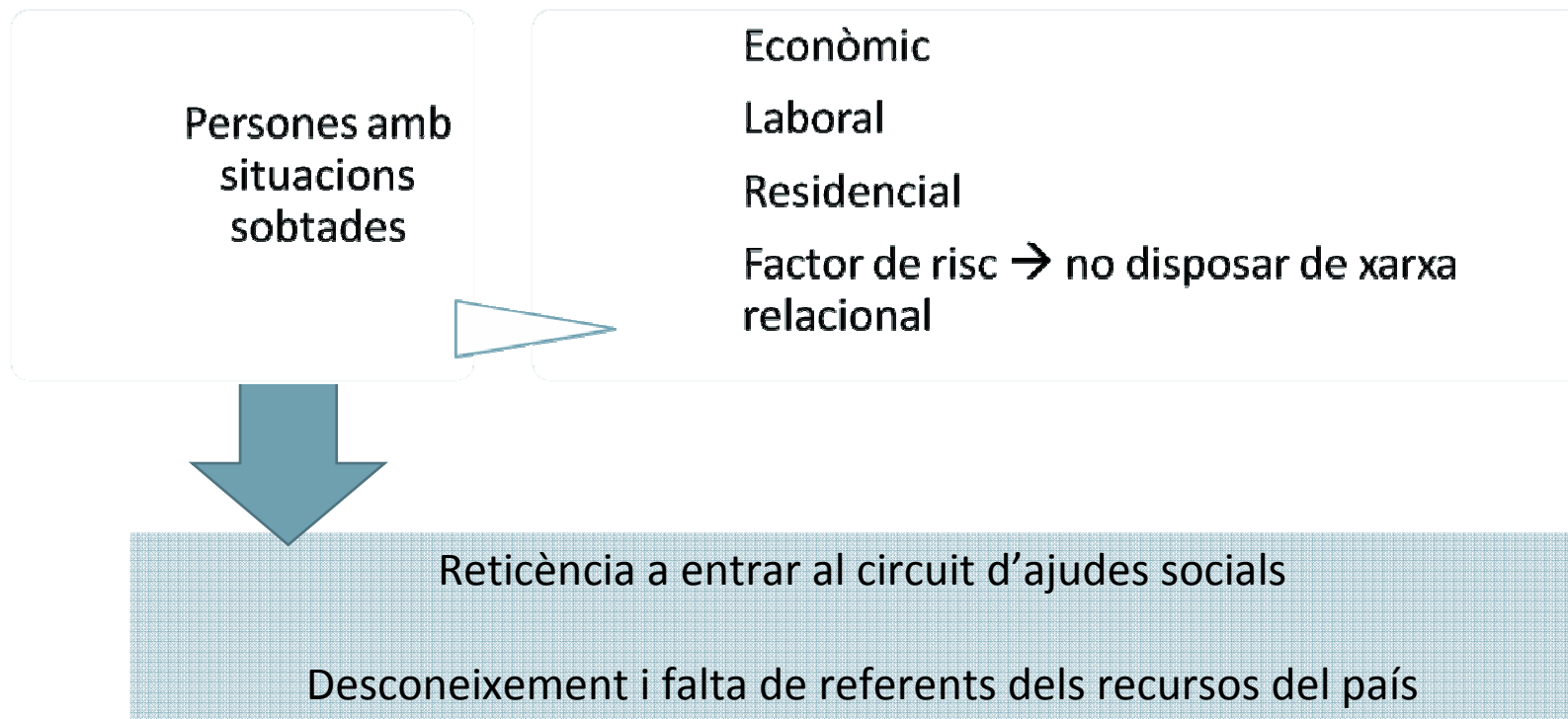
Falta de temps en els espais de socialització

Falta de suport de la parella (funció social i econòmica)
Descens de la capacitat econòmica
Càrregues familiars

Xarxes de suport formal

- o Persones que no poden accedir al circuit d'ajudes
- o Situacions en les que es produeix sostenibilitat en la situació
- o Persones que no havien fet servir els serveis socials

Àmbit laboral

- Dos tipus d' exclusió relacionades amb el treball:
 - Exclusió del treball (atur)
 - Exclusió en el treball

Vulnerabilitat

Treballs precaris, temporals, a temps parcial...

Atur amb prestació amb una durada inferior a un any

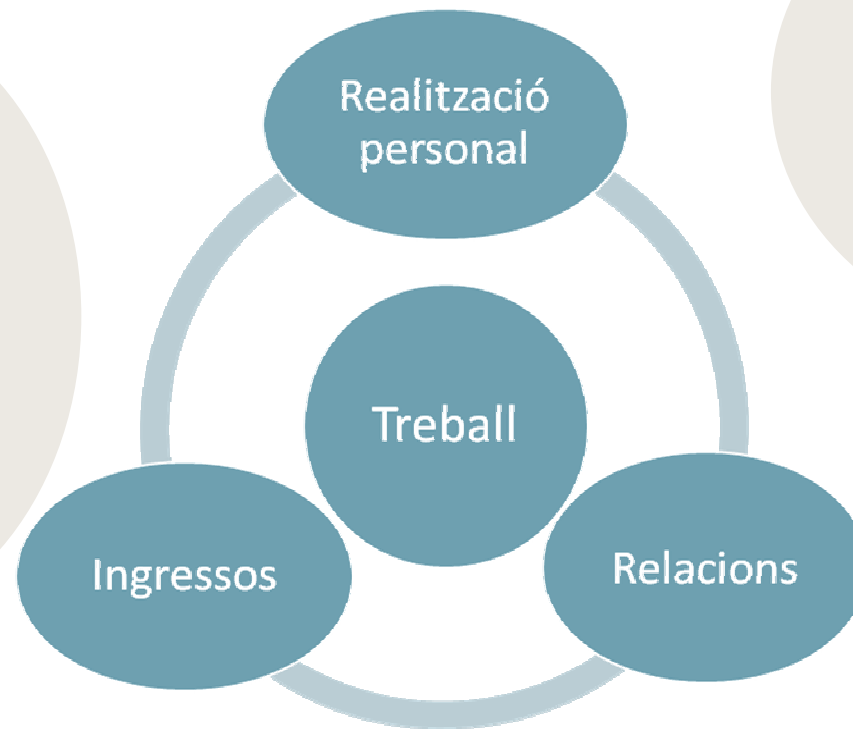
Exclusió

Persones amb incapacitat laboral

Atur sense prestació amb durada de més d'un any

Àmbit laboral

Visió instrumental del treball:
-No es cobreixen necessitats
-Augment de la privació

-Pèrdua d'identitat
-Disminució de l'autoestima
-Desestructuració del temps

-Disminució de les relacions socials
- Disminueixen les possibilitats de trobar feina

Àmbit laboral

- Pèrdua del treball i principals barreres en la (re)incorporació

Situació econòmica actual:
dificultat de ser contractats/des
→ visió catastròfica de la crisi

L'edat (joves- persones amb edats
compreses entre els 50-65 anys)
+ baixa qualificació

Estereotips derivats de
determinades invalideses o
malalties

El temps a l'atur
+ temps
– possibilitats

Àmbit laboral

- Estratègies enfront l'atur: evitar un “trencament” amb el mercat laboral

Acceptar qualsevol tipus de feina (Acceptar treballs que no sempre s'ajusten a expectatives)

Augmentar ingressos mitjançant diversos treballs

Participar en programes d'activació i ajuda laboral

Realitzar treballs puntuals (irregulars)

Àmbit econòmic

- La dimensió econòmica continua esdevenint clau per donar explicació al fenomen de l'exclusió social

Espai social	Ingressos mensuals (LEP)
Integració	Més de 705 €
Vulnerabilitat	[400 – 704] €
Exclusió	Menys de 400 €

- Dins d'aquest àmbit podem analitzar:
- Quantitat d'ingressos: el volum d'ingressos i la procedència
- Pautes de consum i oci: identificar hàbits de consum → privació com a conseqüència de la situació econòmica

Dificultats objectives

Reducció del
consum de carn i
peix

Accés a productes
que suposin menor
despesa

Reducció de visites a
metges o
especialistes

No fer ús de la
calefacció durant
l'hivern

Reduir o eliminar
activitats d'oci

Àmbit educatiu

Integració	Estudis Universitaris Estudis secundaris
Vulnerabilitat	Estudis primaris acabats
Exclusió	Sense estudis – estudis primaris no acabats No sap llegir o escriure

Incidència en:

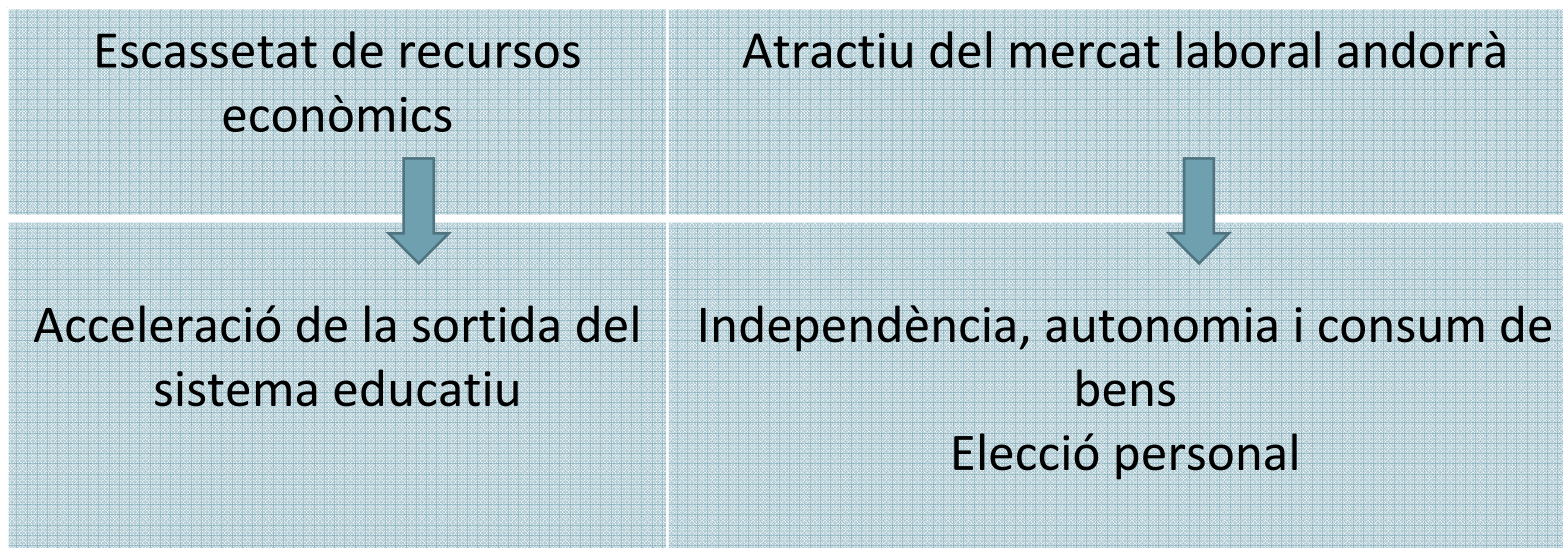
La capacitat dels individus per desenvolupar la seva vida professional

Ingressos o qualitat del treball

Desenvolupament personal

Àmbit educatiu

- Entre els nivells d'educació dels entrevistats destaquen nivells baixos o molt baixos
- Motius per no romandre en el sistema educatiu:

Àmbit llar

Integració	Pis / casa propietat- Pis / casa llogada Sense dificultats de pagament (sense retards o dificultats manifestades)
Vulnerabilitat	Pis lloguer o propietat amb dificultats de pagament i retards. <u>Acolliment a casa de familiars o amics per no poder fer front al pagament d'una llar</u>
Exclusió	Pensió pagada per assistenta social No poden fer front al pagament d'una llar

- Llar monoparental (incompliment de pagament) com a tipologia familiar més vulnerable
- Llars amb un o més membres a l'atur (acumulació de deutes)
- Persones vivint en pensions afebliment o trencament de la xarxa relacional → Escassetat d'espais pel desenvolupament personal

Àmbit de la salut

Integració	Sense malaltia incapacitant o que generi dependència. Bon estat de salut Sense addiccions
Vulnerabilitat	Malaltia lleu (que incapaciti a la persona un període llarg de temps) Consum d'alcohol o altres substàncies amb impacte lleu en l'entorn
Exclusió	Malalties cròniques o greus que provoquen incapacitat laboral/ malalties estigmatitzants Consum d'alcohol o altres substàncies que han originat impacte greu en l'entorn (sense tractament)

Addiccions

Relacional (Entorn poc adequat)
Laboral (Nivell econòmic baix)
Formatiu (baixa formació)
Sanitari

Conclusions

- Identificació i descripció de les estratègies desplegades per individus i llars
- Estratègies compensatòries que han frenat processos més negatius
- La ajuda familiar com amortidor del risc de pobresa i d'exclusió
- La figura de la família s'ha vist sobrepassada

Conclusions

- L'àmbit laboral i econòmic provoquen més moments d'inflexió i desavantatge social
- ✓ Persones a l'atur de llarga durada
- ✓ Persones sense xarxa relacional
- ✓ Persones amb baixos nivells de formació
- ✓ Famílies monoparentals (amb incompliment de pagament de la parella)
- Ajudes socials que eviten l'empitjorament de determinades situacions
- Importància del factor temps (en una determinada situació) en els processos d'exclusió

Gràcies per la seva
atenció